

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre ————— 3 frt — kr.
Félévre ————— 1 frt 50 kr.
Negyedévre ————— frt 75 kr.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 2 frt.

Felölös szerkesztő

BÁTHORY ENDRE.

Főmunkatársak:

Dr. WOLKENBERG ALAJOS és **LENGYEL JÓZSEF**

A lap kiadója: A „PÁZMÁNY-SAJTÓ.”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány-sajtó” czimére küldendők. (Deák-tér 29. szám.)

Hirdetések jutányos árban vétetnek fel.

A lap megjelenik minden szerdán.

NOVÁK ANTAL, a szatmári káptalan nagyprépostja, sz. György vértanúról nevezett chanádi apát f. hó 21-én tölti be ötvenedik évét annak, hogy áldozópappá szenteltetett.

Ötven év az oltárnál, a papi méltóság és összes ténykedéseinek gyakorlásában; ötven év az egyház és vallás szolgálatában; ötven év buzgó, böles, a korral növekedett munkában a közügyek terén; ötven év, melyben Istennek kegyelmét, föllebbvalók becsülését, emberek szeretetét, alattvalói hűséges bizalmát és ragaszkodását annyiszor érezte az emberi szív, melynek megpróbáltatásai annyiszor sebeztek a nemes, emberszerető lelket, de melynek ezerféle munkája balsama volt a férfikebel fájdalmának, vigasztalója a hivatásához hűséges papi léleknek, — nagy kegyelem, Istennek kegyelme!

És **NOVÁK ANTAL** érdemes lett e kegyelemre.

Ki az közülünk, legyen ismerős vagy ismeretlen, a ki megilletődés nélkül állhatna meg e ritka és meghatározó jelenség előtt? Kinek lelkében ne ébredne fel a vágy, vizsgálódó szemmel átkutatni ez ötven esztendőnek, ez emberöltőnek változatait? És mégis ki fogja megérteni az ifju pap lelkének háborgásait, a magasra törő szellem nyugtalan sugalmazásait, a férfiuinak emésztő gondjait és munkáit, a betöltött kötelesség boldogító öntudatát s annyi munka, külső, benső harc után a diadal önértetét s a hálaírást, mely jubiláris ünnepén az arany-misést szívéből, ajkairól felszáll Istenhez?

Avagy mely mértéket fog a világ alkalmazni egy élet megbírálásában, mely teljesen elüt a divatozó eszméktől és felfogástól, melynek minden óráját az Istenért, az egyházért, a közügyért végzett becsületes, önzetlen munka tölti be? Hiszen a világnak ez ma szegényes üzlet; pályázó rá alig akad!

De Isten annak a tanuja, Ő lesz bírója és jutalmazója is. Az ember erre képtelen. Mert mi csak azt látjuk, hogy a hivatásos papnak élete áldás az emberekre azon kegyelemkincsek által, melyeket Isten jóságából keze osztogat, a tudomány s áldozatos élet példája által,

melyben a gyermeket és a férfit, a szegényt és a gazdagot részesíti tanult elméje, hivatott ajaka. S hogy a mostani ünnephez szóljunk, a **NOVÁK ANTAL** élete messze nemzedékek javára példája annak, miként kell az istenadta erőt sohasem kimélni, a talentumot sokszorosan, az emberi és papi munkálkodás minden terén kamatoztatni meglankadás nélkül. Mert nagy tetteket alkotni pillanatnyi lelkesülés, a felhevült képzelet és becsületes korlátlan uralma alatt, könnyű dolog, de hosszú ötven éven át egy eszmének valódiságában szolgálni és fáradni, mely Isten dicsősége és az emberek java, egy kötelesség sulya alatt működni, mely a papi hivatás terhes munkája; ma keresztény katolikussá tenni, e hitben sz. tanítás által megtartani s jámbor, józan, egyszerű élettel ennek örömeire megtanítani egész községeket, holnap a nevelve tanítás örökbecsű tanait teli szívből, mézédés szájjal a tanítói kar egész generációjának átadni, majd a hazának fiait a közéletre képesítő tudományok elemeivel ellátni és Isten egyházának Istent, embert szerető szívvel, türelemmel, szigorral, jó példaadással papokat nevelni; ott lenni egy nagy egyházmegye minden munkájánál, a legfontosabb ügyekben tanácsadónak lenni s vezérszerepet vinni elméje legjobb tudásával; megjelenni a közélet termeiben és finom modorral, meggyőző szóval ott mindenkit megnyerni fontos ügyeknek; soha ki nem vonni magát a társadalom nemeszélű munkálkodásából; a szegénynek szívet és erszényt megnyitni, minden ügyefogyottnak jó tanácsosul szolgálni és ilyen módon kiérdemelni mindazok tiszteletét és szeretetét, kik valaha körében voltak, — ez nehéz munka és érdem és erre hívta Isten **NOVÁK ANTAL** T, ez az ő ötven éves papságának története. „Nem kételkedett Isten ígéréiben bizalmatlanság által, hanem erős volt a hitben, dicsőséget adván az Istennek, teljesen meggyőződve, hogy mind, a mit ígért, hatalmas megcselekedni is.” (Sz. Pál a Rómaiakhoz IV. 20. 21.)

És a mit ígért, megadta az Ur; meghozta a tiszteletes aggkort, ebben a betöltött nagy kötelességek boldogító öntudatát, munka után a nyugalom örömeit és mindazoknak nagy becsülését és szeretetét, kik tudják és átérzik, mennyi nemes munkának terhét és emlékét viseli a meghajlott alak, a gyöngyülő erő.

„Szenteld meg az ötvenedik esztendőt” — mondja az Ur (III. Móz. XXV. 10.). Mi megszenteljük azt, mikor üdvözlétünk és nagy tiszteletünk adóját ime meghozzuk az arany-misést főpapnak egyházmegyénk és Szatmár város nevé-

ben, melyeknek ügyeit teljes erővel, bölcsességgel munkálta mindig. Sok nemzedéknek, melyeket ő tanított és nevelt, hálás köszönete, a polgártársaknak mindennél becsesebb köszöntése és elismerése ez.

És a jubiláns főpap is megszenteli az ötvenedik esztendőt, midőn meg nem fogyatkozott hitével és szeretetével lép majd az oltárhoz, melyről az élet áldásait vette és szíve halálját fogja köszönetül hozni Istennek az ötven év kegyelmeiért. Imádkozni fog ott az egyházért és annak fejéért, a hazáért és királyért, egyházmegyéjéért, ennek főpásztoráért s e városért, mely a gyermeknek, ifjunak munkáit látta s az aggnak ezért tisztelete adóját hozza.

De az oltáron, melynek ékességeit a lankadhatlan munka és a nemesen érző szív erényei adják meg, új tűz gyulad ki, hogy lobogásával messzi nemzedékek munkálkodásának utjait világítsa be, melegeivel Istent, a kötelességeket s az embereket nagyon szerető, papi és polgári erényekben egyaránt gazdag lelkeket teremtsen.

*

Az arany-misést főpapnak életrajzát adjuk a következőkben:

Novák Antal a regényes fekvésű Sztróp-kón, Zemplén vármegyében született 1824. évi május 20-án Antal atyától és Berczik Éva anyától, köznemes földbirtokos szülőktől. Atyját korán elvesztette, édes anyja azonban hosszú életű volt: 1878. február 3-án halt meg Szatmáron 75 éves korában Antal és Ferencz fiainak karjai között; eltemetve a szatmári temető kápolnájának sírboltjában van.

Gymnasiumi tanulmányait Szatmáron végezte Novák Antal és ugyanitt lett felvéve növendékpapnak 1841-ben. Feltűnt mint tanuló ügyes eszével, mint kiváló szorgalmával, mely minden kínálkozó alkalmat megragadott arra, hogy tudományosan képezze magát. Bécsben, ahova a theologiai tanulmányokra sz. e. Hám János püspök küldé, a mellett, hogy a papi tudományok megszerzésében kitűnő sikereket ért el, nem mulasztotta el előjárói jóakaratu beleegyezésével, de nagy fáradsággal az ottani tudós tanárok előadásait hallgatni a magyar magán- és közjogból, nemkülönben a nevelés-tanból.

Mikor tanulmányai végeztével Bécsből hazatért, fiatal volt még arra, hogy pappá szenteljen. Azért udvarába vette őt Hám püspök *szertartóul* s az ő kíséretében járta meg az 1847-i pozsonyi országgyűlést is. A sz. e. püspök oldalán bő alkalma nyílott sokat látni, tapasztalni ott s méltó lelkesedéssel fogadni az igazán üdvös nemzeti törekvéseket, más oldalról azonban elítélni mindazt, a mit akkor már ígérgetett a felforgatás szelleme. Pozsonyi időzését azon-

ban nem ez teszi emlékezetessé, hanem *pappá-szenteltelése*, mely 1847. december 21-én, sz. Tamás Apostol napján ment végbe. Első sz. miséjét, miután a diéta még mindig tartott s a püspökkel kellett lennie, Ausztria területén, Hirtenberg községnek (Enzesfeld plébánia fiókegyháza) kis kápolnájában mondta el 1848. január 6-án, Vizkereszt ünnepén. Manductora a pottensteini esp. kerületnek főesperese volt, az ünnepet pedig a Pallavicini örgrófi család rendezte, melynek főúri, de szíves körében bécsi növendékpap korában a szünidőket töltötte, mint a család egyik sarjának tanítója. Kedves emléket őriz e napról a jubiléum. Amaz oltárt t. i., melyen első sz. miséjét mondta, Pallavicini grófnő sajátkezűleg lefestette, a képre rávezette a dátumokat s átadta az ujmisés papnak, ki azt kegyelettel őrizi ma is.

A pozsonyi országgyűlés után Hám püspök szertartójával együtt visszatért Szatmárra. Novák rögtön diszpozíciót kapott Erdődre, a hol az apostoli egyszerűségű Kallós István *káplányja* volt 1848. okt. 15-éig, a mikor Munkácsra helyezték át. Nehéz idők voltak ezek! Egyik részről a nemzeti törekvések, másik részről az osztrák abszolutizmus szertelen izgatottságba hoztak minden magyar hazafit, Novákot is, kit mindenki úgy ismert, mint nagy magyart. Bizony munkácsi káplány korában majdnem életével lakolt erős magyar érzelmeiért. Csakhamar Eőr-Darmára került a szemvilágát vesztett, jámbor Gaál-Homoky Ambrus mellé ideiglenes *adminisztrátorul*, majd 1850. decz. 10-ig Tiszajlakon működött.

1850-ben kezdődik *tanári* pályája, melyen 24 éven át működött, először mint a görög nyelv és számtan tanára az ujonnan szervezett szatmári gymnasiumban, majd 1857-től az akkor királyi katolikus jelleget nyert tanítóképezdénél 1863-ig, amikor a szatmári kir. kath. főgymnasium élére lett állítva mint igazgató, végül 1874-ben rövid ideig mint a dogmatika professzora a papnevelő intézetben. Novákot mint tanárt így jellemezte avatott ember előttünk: széleskörű sok tudással rendelkezett, melyet azonban sohasem fitogtatott; előadásai, melyekre mindig sok gondal készült, menten minden szövirágtól a legegyszerűbbek voltak s arra czéloztak, hogy minél világosabbá tegyék a tudnivalót a tanítványok számára, kik-től a beszámolást pontosan megkövetelte, de

követelőző sohasem volt. Bánásmódja tanítványainak rajongó szeretetét biztosította neki. Főgymnasiumi igazgatóságának idejére esik emez iskola tudományos nivójának, szellemi és anyagi emelkedésének, valamint országos hire terjedésének korszaka. Szűk e keret arra, hogy ismertessük ottani 11 évi munkálkodását, de „A szatmári kir. kath. főgymnasium története“ cz. becses könyvben megtalálja az olvasó, hogy a Novák Antal igazgatósága idejére esik az iskola épületének első kibővítése, az ő idejében lépett életbe 1867. és 1871. években az új országos tanterv, melynek kidolgozásában Nováknak is része volt miniszteri meghívásra. A főgymnasium tápintezetének eszméjét is Novák adta, mely intézmény egymagában véve is megörökítette nevét stb. stb. Mint egyházmegyei főtanfelügyelőnek érdemeit ékes tollal ecsetelte az „Iskola“ 1895. évi I. füzetében a szerkesztő. — Az állásával járó feladatok mellett ráért Novák arra is, hogy szorosan vett papi funkciókat teljesítsen. Sok időn át kedvelt templomi szónokuk volt a szatmáriaknak. Többnyire hittani (dogmatikus) tételeket választott s azokat gondosan kidolgozta.

Eme széleskörű munkálkodásnak lett a jutalma folytonos előhaladása az egyházi pályán. A királyi kegy, főpásztorainak bizalma és elismerése, kartársainak szeretete egész életén át kísérte a jubiléum nagyprépostot. 1859-ben a szentszéki házassági törvényszékben tanácsossá és ülnökké, 1862. jul. 3-án a szentszéknél a házassági kötelék és szerzetesi fogadalom védője, 1869. decz. 3-án a szatmári székeskáptalan tiszteletbeli, 1874. január 8-án valóságos kanonok-jává, papnevelői rector és tanárrá, 1875-ben egyházmegyei főtanfelügyelővé, 1876-ban szt. György vértanúról nevezett chanádi c. apátá, 1887-ben káptalani nagypréposttá, 1888-ban püspöki helynökké és általános ügyhallgatóvá leti kinevezve, 1887-ben pedig kartársai bizalma tisztelte meg őt a káptalani helynökség diszes, de nagyon terhes tisztevel.

1874-től 1885-ig papnevelői rector volt. Finom érzéke, lankadhatlan munkássága, előjárótársai és a növendékek minden ügyét szíven hordozó jósága míg sok újításnak volt alapja, a szellemi fejlesztés munkáját pedig leg-sikeresebben oldotta meg, addig másrészt kulcsa annak a szivigható jelenetnek, mely a papnevelőben, mikor Novák bucsut vett attól, lefolyt.

munkaképességének nem bizonyítéka az, hogy valaki a jégmezőig eljutott, csak, ha ezt a saját lábain tette meg. Hölgyeink érdekében meg kell mondanom, hogy a segílyt csak kicsi részben vették igénybe.

Elindulásunk után csakhamar meglátszott, hogy az ut lejtője erősen emelkedőben van. Habár szakavatottan készített szerpentinakon kanyarogtunk, mégis azt éreztük, hogy ha Newton előbb nem, hat itt mindenesetre tisztázta volna a nehézkedés törvényét. Két órai fásaszító gyaloglás után, közben-közben leleményesen gyönyörködve a vidék elragadó szépségében, hatszáz méterrel magasabban voltunk, mint az elinduláskor.

Midőn a hegységek taréján átsiklott a nap, elértük a völgynek második lépcsőzetét (terrasz), ahol a magas hegyi vidék egész komorságában tárult föl. Itt már nincs fa tenyészet, csak barnás zöld fű takarja és havasi róza disziti a vizmosások által szaggatott talajt. A természet nagyszerű csendjét csak a kisebb nagyobb vizesések zuhogása, csermelyek, patak-locogása zavarja meg. A hótakarta csucokról leszivárgó vizerek a hegyóriások párkányairól majd fátyolszerű esésben, majd erős sugarakban omlanak alá, majd sziklás medrökben ugrándozva, képezik a havasok zenéjét. A

A kanonokká történt kinevezetése feletti közörmöt az az impozáns fátylászmenet illusztrálja legjobban, melyben őt akkor Szatmár város közönsége részesíté s melyen a közönség elismerésének Dr. Lengyel Márton, gyógyszerész adott méltó kifejezést.

Nagy kötelességei mellett mindig ráért a jubiléum arra, hogy mások ügyével — bajával foglalkozzék Kiterjedt összeköttetései révén középiskolát végzett, sok szegény ifjunak szerzett állandó megélhetést. Jó lelke sohasem zárkózott el a nyomor elől és sokan vannak csak e városban is, kik hálásan emlegetik azon segédelmeket, melyeket Nováktól kaptak s melyek-ről csak ők tudnak, nem az emberek.

„Kelj fel tehát az ősz fő előtt és tiszteld meg az öreg személyét“ mondja az Ur (III. Móz. XIX. 32), mert az ilyen pályafutást amint Isten is megjutalmazá az ötven éves papság örömeivel, az embereknek is meg kell becsülniök az elismerés és nagy tisztelet adójával.

Városi közgyűlés.

December 13.

Élénk és mozgalmas kép! Ujból választás, főispáni kinevezés bejelentése, bizottságok alakulása és gazdag tárgysorozat. A városatyák ismét szokatlan nagy számban jelentek meg, ezuttal tehát nem panaszkodhatunk ellenök. A tanács is sokat dolgozott, és nem egyedül azért, mert a jövő hóban restauráció leszén.

1. A *polgármester havi jelentése* több örvendetes dologról számol be. A közrendészet, közbiztonság és közegészségügy kifogástalan volt, a Füllenesés tó és a Szamos munkálatai, a körtöltés és támfalak, befejezést értek. A népkert rendezésének tervezete egy szakértő-műkertészre bízott. A honvéd zenekar a régi törvényszéki épületben nyert elhelyezést s a karácsonyi ünnepek alatt már gyönyörködhetünk játékában. A Vigadóra érkezett 11 pályaműről egy műgyetemi tanár fog előzetes véleményt mondani. Ó Fel-sége Szatmármegye és Szatmár sz. kir. város főispánjává Hugonnai Béla grófot nevezte ki, kinek ünnepélyes beiktatása e hó 21-én fog végbemenni.

E jelentést Csomay Imre biz. tag azért nem veheti tudomásul, mert egyrészt nines

TÁRCZA

A főséges Alpok között.

(Folyt. és vége.)

A mint kiült a hajnal az ég küszöbére, már mozgolódni kezdett a társaság. Érző szíve hálát rebegett a jó Istennek, hogy erre az érdekes kirándulásra megadta, a mi a legszükségesebb, a verőfényes szép napot. Annyi felhő sem uszkált az égbolton, mint a tenyerünk. Testben lélekben megerősödve, utnak indultunk, de nem kocsin, mert innen az ut szélessége csak 2 méter, hanem gyalogjában. A nők számára biztosítékul egy öszvértől vont két kerekű, keskeny talyiga kísérte a karavánt. Az öszvér-talyigán hátrafelé nézve lehet ülni, mert ha előre nézve ülne benne az ember, a meredek utnak 45 fokú emelkedése mellett olyan képet nyujtana a kis járómű, mintha a benne ülő hanyat vágni készülné magát. Az említett módon ülve azonban, úgy érezheti, mintha egy szalon piros bársonyos karos székekben (ez van a talyigán) nyugodva, láthatatlan erőttől vonzatva, emelkedik lassan a meredek lejtőkön. Ezen a talyigán a bénák is feljuthatnak a gletscherek aljához. S így az izom

szemnek is kijut a maga gyönyörűsége. A magas Tauern egy pár legfőségesebb csucsa, mindmegannyi czukorsüveg, trónol a völgy felett tündöklő hópalástjában. A hóhatáron alul a rideg sziklás hegyóriások terpeszkednek el, elnyomva az embert roppant tömegökkel. Az oldalakon kóborló szarvasmarhák apró báránykákká törpülnek.

E második völgy-lépcsőzet végén ott vannak az utasra az osztrák alpesi egyesülettől épített menedékház, a Rainer-kunyhó és egy másik barátságos tanya, a hol ideje volt a meggyöngyült szervezetet megpihentetni és megerősíteni, mert még 300 méter magasságot kell a czélpontig meghaladni. Az a tiszta, egészséges levegő bámulatosan erősíti az embert. Rövid pihenés után ott haladt karavánunk az utolsó meredek szerpentinán.

Egy órai mérsékelt járás után elértük a a völgy legfelsőbb terraszát, a Moserbodent, mely a legfőségesebb völgy-zaradék az egész Alp-vidéken. Elragadóan szép látvány jutalmazta küzdelmes utunkat. Szemtől szembe találjuk a várva várt gletschereket. Köröskörül magas hegyektől koszoruzott széles sík völgyben találjuk magunkat. Fent a hegyormok és gerinczek a nap fényében csillogó hólepelben tündökölnék; a hegyóriások lejtőit a szürkés

benne említés, történt-e beható vizsgálat az egyes hivataloknál, pedig ezt a tisztújítás előtt okvetetlenül meg kellett tenni, s másrészt, mert a tanács jogtalanságot követett el akkor, mikor Trogmajer nevű kutmestert elmozdította állásából, s helyére új pályázatot hirdetett. Polgármester felvilágosításul adja, hogy ő a hivatalok működéséről mindennap meggyőződést szerez, s az esetleges hibákat mindig orvosolja s havonként jelentést tesz a működésről, s a mi a kutmester elmozdítását illeti, éppen azért kellett itt erőlyesen fellépni, mert közkutaink mizériája éppen az ő gyakori hibája volt. — Közgyűlés tudomásul veszi a polgármester jelentését.

2. A belügyminiszter nem engedélyezi a Szatmárhegyen kért *gyógyszertár* felállítását, mert a hegyen csak három hónapig tart a nyaralás, s Erdődön ugy is van gyógytár. Közgyűlés újabb felterjesztésben kéri az engedélyezést. Különös intézkedése a miniszternek, az egészségügy szempontjából megakadályozni 2000 állandó lakos kérelmét s furesa információt nyeri, úgy látszik, Erdődről a nyaralás idejét illetőleg.

Miután az 1898-ik évre az egyes bizottságok megalakultak, más szóval kinevezettek s a közigazgatási és igazoló választmány kisorsolt tagjai megválasztattak, következett a *rendőrfogalmazói állás* betöltése. Hat pályázó közül négyet kandidált a bizottság. Ezek között kapott *Hajdu Károly* rendőrtiszt 44, *Viczeny Gyula* főhadnagy 26 és *Rhédey István* 3 szavazatot. Igazságos és méltányos volt a választás, mert Hajdu Károlyt mindenki buzgó és lelkiismeretes hivatalnoknak ismeri, ki érdemeket szerzett arra hogy előléptetésben részesüljön.

4. Az *általános tisztújítás* napjaul 1898. január 10-ike s esetleg 11-ike tüzetett ki.

5. Az *ipariskolai tanítók* összeférhetlensége tárgyában az ipartanodai bizottság azt a jelentést terjesztette be a közgyűléshez, hogy a kir. tanfelügyelőségnek alkalmazott tanítók állása összeférhető az ipariskolánál lévő alkalmazásukkal s a kir. tanfelügyelő is hosszabb jelentésében kifejté, hogy Bereg és Máramaros megyében is a tollnokok ipariskolai állást töltenek be, s az orsz. ipariskolai tanfelügyelőnek nincs kifo-

gása az ellen. — A tanács nem osztja az iparisk. bizottság véleményét, mert a tollnokok a felügyeleti joggal felruházott állami tanügyi hatóság tisztviselői, ezért javasolja: mondassék ki az összeférhetlenség s ezentul csak tanítókkal, kik itt állandó lak-helylyel bírnak, töltsék be az állás, — a folyó iskolai évben azonban a tanítás ügye szempontjából ne történjék változás. Közgyűlés elfogadta a tanács javaslatát. Elismeréssel adózunk a tanács helyes felfogásának, mely a személyi és felekezeti érdekeken felelemelkedve az igazságot diadalra juttatta.

6. A vasuti alkalmazottak gyermekei részére állítandó internátus ügye izgalomba hozta a városatyákat. Abban mindnyájan megegyeztek, hogy a város ajánljon helyiséget, csak a Sétatért nem akarták sokan feláldozni. A pro et contra történt küzdelem után szavazás következett, mely eldöntötte a Sétatér sorsát, s azt a jövő nemzedék számára épségben tartani rendelte. 22 szavazattal 18 ellenében ki lett mondva, hogy a város hajlandó lelket adni az internátus czéljaira, de a Sétatért nem adja oda. Hajlandó továbbá a 300 gyermek iskoláztatását magára vállalni, ha ebből a városra nem hárul teher.

7. Neuschloss Emil kérelmezi, hogy a városon át vezetendő vasut czéljaira a város szabott árért áramot adjon. A közgyűlés ugy találta, hogy ez az ügy még nem fejlődött oda, hogy benne határozat hozassék, s elintézése nem is sürgős; azért visszaadta a kérvényt a villanyvilágítási bizottságnak.

Hirek.

Lapunk jövő száma a karácsonyi ünnepekre fog megjelenni.

Miután az évnek utolsó hónapjában vagyunk, tisztelettel kérjük mindazon m. t. Olvasóinkat, kik lapunk díját akár a folyó esztendőre be nem fizették még, akár a múlt esztendőkről vannak avval hátralékban, szíveskedjenek díjakat minél előbb beküldeni lapunk kiadóhivatalába, a „Pázmány-Sajtó“-ba.

Lapunknak azon m. t. olvasóit és barátait, kik a Szatmár-egyházmegyei Irodalmi Kör felhívását vették, bizalommal kérjük, szíveskedjenek választukat mielőbb beküldeni Szatmárra, szerkesztőségünk címére.

jég-arak bojtják köröskörül, lenyulva egészen a völgytalajig. Középen a terjedelmes sík völgy terül el a maga lápzöld színével, a kristályos börtönükből kiszabadult vizerektől gazdagon öntözve és itt-ott a havasi rózsza, szerény virágtól díszítve. A merre a szem ellát, mindenütt hólepel és jégmező — a kánikula kellő közepén. Deczember és julius egyszerre uralkodnak. Az élet és élettelenység egymás mellett fekszenek. És ez az élettelenység örökös, mert mire a hóréteg és a jégpánczél a napsugaraktól, esőtől részben elemésződik, új réteg hullik rá.

A völgy tulsó végén kagyló alakulag ereszkedik alá a nagy karlingi jégár vége. Itt lesz legalkalmasabb a gletschereket megmászni, gondolta kis karavánunk, mert azt meg nem bocsátotta volna magának, ha augusztusban jégpályán nem csuszkálgat, midőn életében először van alkalma rá. A hosszú utban elernyedtt izmokkal, imbolygó léptekkel indult neki a hosszú völgynek, hogy lépteivel érintse azt a pánczélós óriást, melynek teteje egész Európára tekint alá büszkén. Csakhogy itt minden nagy meretű. A kicsinek látszó távolságnak is alig bírunk a végére jutni.

De már előttünk és alattunk áll a gletscher. Iszonyuan terjedelmes jégmező, egyen-

lőtlen, durva felülettel, lomhán a hegy lejtőire lapulva. Az ormokon a hó még szemcsés alakban, jéggé nem tömörülve csillog a nap fényében. Főnséges nagy temploma ez a természetnek; az ember munkájának semmi nyoma; minden érintetlen, ugy, miként az Isten kezéből kikerült, pompában, nagyszerűségben és fényben. A magasság és főnség, amely itt található, egyformán az Isten közelébe emeli föl az embert. A festőművészek, aki ezt utáncsinálja, isteni szikrát kell magában rejteni, hogy műve valamelyes mása legyen az eredetinek. És még az a halvány másolat is megkap, mert a gyöngye utánzat körvonalaiiban is az Isten mindenható kezének vonásai láthatók meg. És a főnséges eredeti kép impozáns méreteivel ne sujtana le? Most már értem, miért járnak a művészek abba a nagy iskolába, melyet a természet nyit meg számunkra. Ha kell nagy eszme, itt felalálják azt. Ha ihletséget akarnak, itten merithetnek bőviben. Az ember parányi esze az Isten főnséges kijelentéseiből tanul nagyot és szépet alkotni, aki megtestesített eszméivel tele szórta a világot. És az ember mégis kevélykedik az Istennel szemben! De hát ugy van az: minél, kisebb az ész, annál nagyobb a gőg.

De a fenyárban pihenő menyboltozatról, hol az Isten magasztos trónját keresi áhitatos

Az új főispán beiktatása a megyénél e hó 19-én, városunkban 21-én, vagyis a jövő kedden lesz. Az ünnepélyt megelőzőleg a székesegyházban Veni Sancto és szent mise lesz, melyet Ő méltósága a püspök ur fog mondani. Az új főispánról igen sok szépet mondanak, mint az udvariasság mintaképét emlegetik, aki azonban nem nagyuri passióknak él, hanem egész életében a munkának volt barátja. Neje a jótékonyság angyala.

Jótékonyság. Püspök Ő méltósága a közepungi esp. kerület iskolái számára Magyarország fali nagy térképét 3 példányban Európa fali nagy térképét 1 példányban, földgömböt 3 példányban, méterminták táblázatát, Steinberger: fali táblát az abc tanulósához, számológépet 1—1 példányban és 60 ó és új szövetségi képet 3 példányban volt kegyes ajándékozni. Özv. Várady Károlyné sz. Török Etelka grófné pedig a tibai iskolának Biblia képekben ez. gyűjteményt ajándékozott, mely nagy lelkü adományokért forró köszönetet mond Csehticzky József, ker. esp., tibai plébános.

Kinevezés. Vinez Gyula, Ugoesa vármegye főispánja a folyó hó 9-én tartott rendkívüli törvényhatósági bizottsági közgyűlésen dr. Egry Károly szatmári lakos járásorvost és dr. Munkácsy Pál bocsói lakost Ugoesa vármegye tiszteletbeli főorvosaivá nevezte ki.

A szatmár-egyházmegyei Irodalmi Körnek ez évben tartott közgyűlésen Ő méltósága a püspök ur *Irsik* Ferencz praelátus élettörténetének megírására — amint már ismeretes — 12 drb. aranyat tűzött ki pályadíjúl. Az irodalmi kör választmánya azonban a mult héton tartott ülésében ugy határozott, hogy miután dr. *Steinberger* Ferencz alelnök *Irsik* praelátus felett a közgyűlésen emlékbeszédet tartott, mely a közgyűlés tetszésével találkozott azon javaslatot terjeszti Ő méltósága elé, miszerint dr. *Steinberger* Ferencz pályázaton kívül bizassék meg az életrajz megírásával. Ő méltósága a választmány javaslatát magáévé tette és dr. *Steinberger* Ferencz alelnököt *Irsik* életrajzának megírásával pályázaton kívül megbizta.

Az irg. Nének gyásza. A zárda egy buzgó munkás tagját, tipikus alakját vesztette el: a jó Márta nővér (családi neve: Polák) f. hó 10-én hajnali 2 órakor hosszas szenvedés után

tekintettünk, emeljük le szemeinket, hogy földi művét tovább csodáljuk. A kánikulai nap déli 12 órakor egész erejével tűz ránk és a fölöttöt mégis össze huzogatjuk magunkon. Az a kiapadhatatlan hőforrás, mely fejedelmi nyugalommal és méltósággal sétál végig az égbolton, perzselve mindent a mi rónáinkon, itt nem bír ezzel a hatalmas hó és jégtömeggel. Hiába tüzi rájuk sugárkévéit, itt fagyos lesz még a forró nyári napsugár is. Örökös harcban állnak egymással. A jégpánczél daczol az ő ellenfelével; önmaga emésződik ugyan, de emészti a másikat erejét, küzd a megsemmisülés ellen. És így tart a küzdelem évezredek óta, de mindig változó esélylyel. Ha a viszonyok a hó képződésnek kedveznek, akkor megvastagszik a hó- és jégréteg és határával lejjebb huzódik a föld felületén. Ha magára marad a fagyos tömeg, a nap kerekedik felül és sugaraival ugyancsak megapasztja a réteget és körülnyirbálja a szép fehér palástot.

Lábunk alatt a nagy jégtábla. Csuszkálhatunk hát augusztusban is, mint egykor a dobsinai jégbarlangban. Csakhogy ez a pálya nincs a jég sport-kedvelők czéljaira berendezve. Az alatta lévő talajfelület egyenlőtlen alakja szerént, hepe-hupás, dombos, völgyes ez a jégréteg, rianásoktól átszeldelve, a záporok ál-

elhunyt. Ki ne ismerte volna sr. Mártát azon szatmári nők közül, kik valaha a zárdai iskolákat látogatták? Hiszen 60—65 éves matróznak ma azok, kiket mint ifju szerzetesnő pályája kezdetén kézimunkára tanított s ezeknek gyermekeit és unokáit is mind ő oktatgatta bele abba a praktikus művészetbe. És mennyi szeretettel, mennyi türelemmel tette 42 esztendőn át, melyből csak 4 évet töltött Szatmáron kívül, a volt tanítványok beszélnek, kiknek legnagyobb részét — pedig hány ezer lehetett — még utolsó éveiben is felismerte, emlegette. A megboldogult 1819. jun. 13-án született Prágában, kolostorba lépett 1847. jan. 10-én, beöltözött azon év jun. 9-én és fogadalmat tett 1850. jul. 19-én. Tanított a zárdai elemi iskolákban kézimunkát s a katonaleánykáknál egyes tárgyakat, majd 1857-től a megnyitott tanítónő-képzőintézetben ő lett az első munkamesternő. 1860-ban a Hildegardában, hol akkor kórház és az aggok intézete volt, főnöknő lett, de csak kevés ideig, mert határt nem ismerő jószívűsége az amugy is szegény intézetnek anyagi javára alig vált volna. Visszatért tehát az anyaházba, majd N-Váradra lett küldve, honnan négy év múlva ismét Szatmárra hivatott s az elemi iskolák munkamesternője lett. 1889-ig működött, de szemei annyira meggyöngültek, hogy a tanításra többé képes nem volt. De a munkát azért abban nem hagyta, dolgozott a szegények számára. Igazi irg. néne volt, aki legnagyobb örömet abban látta, hogy a szegényeket gyámolítsa. Megható továbbá egyszerűsége, melylyel sokszor dicsekedve mondta el, hogy vasuton még sohasem ufazott. Négy hónapig volt fekvő beteg most utóljára, mely idő alatt nagy áhitattal készült a pillanatra, melyben jámbor lelké: Teremtőjének visszaadja. Temetésén jelen volt püspök Ő méltósága is; megjelentek továbbá a zárdai iskolák és fitanítóképzőintézet növendékei és számosan a megboldogultnak hálás tanítványai közül. Isten legyen bő jutalma áldásos életéért a menyországban!

Szatmárvármegyei Tanári kör. A szatmári kir. kath. főgymnasium, a nagy-károlyi kath. főgymnasium és nagy-bányai állami főgymnasiumnak az orsz. középisk. tanáregyesület kötelekébe tartozó tagjai közül összesen 43-an (Szatmárról 21, N-Károlyból 13, N-Bányáról 9-en) f. hó 8-án alakították meg Ratkovszki Pál, kir. kath. főgymn. igazgató elnökle alatt a szatmári

kir. kath. főgymnasiumban a „Szatmár vármegyei tanári kör“-t. Az alakuló gyűlésnek ez alkalommal csak két fő tárgya volt: a *Szatmárvármegyei* Géza tanár által előterjesztett alapszabály tervezet és ügyrend megállapítása és a tisztikar megválasztása. Az alapszabály szerint a kör székhelye: évenként felváltva Szatmár, Nagy-Károly és Nagybánya. A kör céljai szerint 1. a középisk. tanítás-nevelés s közigazgatás körébe tartozó kérdéseket tárgyalja, e téren a központi választmány elé önálló javaslatokat terjeszt vagy a választmány által hozzá utalt kérdéseket megvitatta s azokra véleményt mond: különösen e vidéken az egyes tárgyakban vagy ezek egyes részeiben a didaktikai eljárásnak újabb módját a tapasztalatok kicserélésével megállapítja s ebben, valamint a terminus-technikusokban lehetőleg egyöntetűséget hoz létre. — 2. A tanárok erkölcsi, szellemi érdekeit a kör területén gondozza, társadalmi helyzetük emelésére közreműködik; a vidék közművelődését célzó mozgalmakat kezdeményez, a már meglévő ilyenmü társadalmi intézményeket támogatja; a kör területén szétszórtan működő tanárok tömörítésével az együvértartozás érzetét növeli. — 3. A tanárok anyagi helyzetének javítására a központ vagy más kör enemü törekvéseit testületileg támogatva vagy önálló javaslatokat téve közreműködik: tagjainak esetleges sérelmeit e téren megbeszélve s magáévá téve testületi fellépésével orvosolni igyekszik. — **A kör tagjai:** rendesek, pártolók, tiszteletbeliek. 1. Rendesek a középisk. tanáregyesületnek a körbe önként belépő tagjai. 2. Pártolók, a kik a kör céljait valamely tetszésszerinti adománnyal előmozdítják. 3. Tiszteletbeliek, a kiket az alakuló (szeptemberi) gyűlés a vidék nem tanár férfiai közül a tanárok vagy a középisk. tanítás, nevelés körül szerzett érdemeikért ilyenekül megválaszt. — A tagsági kötelezettség 3 évre terjed. Tagsági díj a rendes tagok a középisk. tanáregy. tagsági díját, 4 frtot a kör pénztárába fizetik. Bizonyos korlátozásokkal 2 koronát meg nem haladható köri tagsági díjat is megállapíthat a kör egy-egy évre. A kör ügyeit intézik a *gyűlések* és *tisztikar*. Ez utóbbi áll 1 elnök, 1 alelnök, 1 titkár, 1 pénztárosból, a kik valamennyien az időszerinti székhely tagjai közül választandók évenként. A kör az alakuló és évről-évre gyűlésen kívül évenként legalább 3 gyűlést tart, akkép, hogy mind a 3 városban

évenként legalább egy gyűlés tartassék. Az alapszabályok tárgyalása után, a melyeknek a közönséget is érdeklő főbb pontjait közöltük, a gyűlés megállapította az *ügyrendet*. A tisztikar ez évre titkos szavazással ekképp alakult meg: elnök: *Ratkovszki Pál*, alelnök: *Rudlinszki József*, titkár: *Orosz Alajos*, pénztáros: *Löffler József*. A központi választmányba küldendő két képviselő megválasztását a gyűlés február elején tartandó érdemleges gyűlésre halasztá, a melyben a most jubiláris ünnepeket tartó nagy-károlyi tagok is részt fognak vehetni.

Kinevezés. A vall. és közokt. miniszter *Bui Mihály* és *Plaveczi József* tanítókat, kik tanulmányaikat a helybeli képezdében végezték, a szegvári áll. iskolához nevezte ki.

A Jézustársasági atyák vezetése alatt álló püspöki Konviktusban lélekemelő ünnepély folyt le f. hó 8-án este 1/2 órakor. Richter Ágoston, Veres János, Lakatos Mihály, Mazurek Gyula, Pittner József, Bertók Béla, Dóry Antal, Krájnok György, Mellau Márton, Suppler József, Szendrey Ferencz gymn. tanulók fölvétettek a „Szeplőtelen Fogantatásról“ nevezett Mária Congregatio tagjai közé. Az ifjusághoz a congregatio célját felfejtő, költői szépségekben gazdag beszédet intézett dr. Steinberger Ferencz pápai kamarás, képezdei igazgató s ugyancsak ő végezte a fölvételi szertartást szép imák közepe. A Mária-congregatio egy fényes bizonyítéka a Jézustársasági atyák buzgalmának és paedagógiai érzékének, kik mindig a kor kívánalmainak megfelelő módon tudják a vallást, erényt és idealizmust meggyökereztetni az ifjuság szívében.

Az „Ezres“ decz. hó 7-én este 7 órakor a „Honvéd“ söresarnokban nagy asztalt tartott, mely köré — az elnökség óhajához képest — a tagtársak nagy számmal csoportosultak. Az elnökség pedig azért óhajította a tagok részvétét, hogy valamennyi részesüljön abban az örömben, amely 70 — a tél hidege ellen a társaság által jól fel ruházott — gyermek hálás köszönetének tolmácsolása után keletkezik az emberi szívből. Volt is öröm a tagok között s ez öröm kellemessé, melegé tette az együttlétet, élénkebbé a kedélyt, sziporkázóvá a szellemet. Az ily alaphangból megindult toasztokban természetesen nyoma sem volt a kimértségnak, mesterkelt-

tal a hegyoldalokról lesodort kötörmelékkel behintve és az olvadástól állandóan nedvesen tartva. Biztos lépésekkel sétálhatsz rajta, ameddig nem meredek; de csuszszanni rajta nem lehet. Bármennyire igyekezett is a karaván egyik-másik tagja ezt megcselekedni. Mert itt ebben a tiszta, üde levegőben ifjává lesz a férfi is és csintalankodni kezd a szendőség is. Lábaink helyett annál tovább jártathattuk szemeinket a jég és hó rétegek csillámló felületén, a fölött tűnődve: miért ez itt lentebb szürkés jégtömeg, amaz pedig ott az ormokon vakító fehérségű hótakaró?

A természet végezte itt csodás szép munkáját. A napsugarak olvasztó hatása alatt és a tavasz első langy lehelletére a hó olvadni kezd, az olvadás cseppjei leszivárognak az alsó rétegekre; itt újra megveszi őket a hideg s kemény szemekké válnak, melyek egymáshoz tapadva és a hóval vegyülve, alkotják a fehéres szürke jeges-hótömeget. A nap melege folytatja olvasztó munkáját; az olvadás cseppjei behatolnak a jeges hótömegbe s jégzemekké fagnak. Minéi alantabb fekszik a hóréteg, annál több vízcsepp szivárog bele s annál hamarabb lesz jéggé. A napnak segítségére jó a jégképződéshez az a nyomás, melyet a felső réteg az alsóbbra gyakorol. A hónap fehér színét a

légbuborékok adják. A felülről jövő nyomás ezeket a légbuborékokat kiszorítja a rétegből s megadja a homályos szemcséknek a jég általátszó színét. Ezen két ható erő: a nap melege és a rétegek nyomása, okozzák, hogy a hegyormokat hó fedi, a lejtőket jégárak, gletscherek borítják. — Ezek a jégárak nem nyugvó tömegek, hanem lejtőkről lassan-lassan csuszognak lefelé kisebb-nagyobb különbséggel, évenként körülbelül 100 méter utat haladva meg; de amint a melegebb övbe jutnak, a sorsuk az, hogy megolvadva, mint patakok gyorsabb tempóban folytassák a folyók, tengerek és a légkörben teendő nagy körutjokat.

Eppen augusztus 5, Havi Boldogasszony napja (Maria ad nives) lévén, amidőn a hómezőkön hordoztuk meg bánuló tekintetünket, eszembe jutott az az esemény, hogy Rómában az Esquilin halom egy részét a negyedik század közepén a legenda szerint augusztus 4-ről 5-re hajló éjjelen leesett hó takarta, a hol a Rómában most is meglévő híres Mária-templom épült. Ha mi az alpokon, a hómezők természetes helyén ámulattal néztük augusztusban a téli időszak disztét, milyen lehetett a csodálkozás a meleg éghajlatu Rómában, midőn a legforróbb napok közé eső éjjelen takarta a földet a hó?

Visszatérve a szép völgy torkolatához, a gletscherek közvetlen közelében egy deszkából összerótt, primitív alpesi kunyhó fogad szíves vendéglátásra frissítővel. Most még csak ilyen gyenge faalkotvány szolgál a havasi turistáknak menedékházul. De pár lépésnyire már kinőtt a földből a hullámosan faragott szép kockakövekből rakott falazat, mely egy modern izlésű, fényesen berendezendő szállónak van hivatva alapzatul szolgálni. A jövő században már ott az ormokon fog szállót építeni és a hómező fölött táncvizigalmat rendezni a vállalkozó alpesi egyesület. S ha majd divatba jönnek a Madeira szigeten használatos, hálóból készült, hordozható ágyak, akkor a nyomorékok is feljuthatnak a gletscherek fölött pompázó ormokra.

De „Isten veletek! te völgy, ti szép hegyek.“ Képetek úgy bemetsződték a lelkünkbe, hogy el nem mosódik onnan, mig meg nem hül a vér s dobbanni tud a szív.

Menjünk a második völgy-teraszra a Rainer — menedékházba, mert a testnek is vannak jogai. Az életben az idealizmust mindig nyomon követi a realizmus. A lélek már kigyönyörködte magát. Most követelődzik az a szerv, melyet Menenius Agrippa oly szépen és okosan megénekel; követeli jogát az-az egyetlen zsar-

ségnek sőt még a komolykodásnak sem. Humor, szellem és frissesség jellemezte valamennyit. Az első pohárköszöntőt Dr. Fechtel János elnök mondta, utána Dr. Kelemen Samu tartotta székfoglalóját díszszónoki minőségben. A díszszónok ötletes, fordulatokban gazdag toastja nagy hatást keltett. Majd Tabajdi Lajos, Tanódi Márton, Kovács Ábrahám, Ratkovszki Pál, Fejes István, Orosz Alajos, Dr. Fodor Gyula stb. emeltek poharat, mindenkinek felszólalásában megvolt az az elem, mely fűszerezte az együttlét kellemességét. A társaság elhatározta, hogy januárban katonai zene mellett körülbelül a Vigadóban finom estélyt rendez.

Nyilvános elszámolás. A szatmári ng. székeskáptalan kegyes volt, mint azt a lapok jelezték, f. évi július hóban 200 forintot adományozni a szatmári kir. kath. tanítóképző intézet tanszereinek a gyarapítására, mely összeg a szatmári takarékpénztárban gyümölcsözésre elhelyeztetvén, a mai napig 204 frtra növekedett föl. Mivel a ng. káptalannak a kegyes adományról hivatalosan elszámolnom nem lehetséges, s mivel elvem az, hogy minden pénzbevételről elszámolás törtéjék, kötelességemnek tartom a jelzett összegről a nyilvánosság előtt számolni el, mivel már megérkeztek (pár nap előtt) intézetünkbe a megrendelt tanszerek.

1) Dr. Lendl Adolf tanszerkészítő intézetéből a megküldött embertani, állat- és növénytani szép praeparatumokért fizettetett

190 frt 50 kr.

2) A Reizer János-egyznek két fali térképért

13 frt 50 kr

Összesen: 204 frt —

Kelt Szatmárt, 1897. december 14.

Steinberger Ferencz
tanítóképz. igazgató.

Állomásunk miseriája. Hogy vasuti állomásunk kibővítése elodázhatalan, mindenki tudja, be is fog következni, mert hiszen elhatározott dolog. De addig is, míg ez tényre válik, segíteni kellene valamiképen az ottani állapotokon, mert az az intelligentiára nézve rendkívül kellemetlen. Különösen szerdai napon, de máskor is mindenféle csúcselék betolakodik a II. oszt. váróterembe, mely ez időszereint étterem is, és anélkül, hogy ennének vagy innának valamit, zsákjaikkal és

motyóikkal letelepednek, sokszor zsuffolásig megtöltik a termet, hogy járni is alig lehet közöttük. Uri népség ha érkezik, kénytelen az ott kifejlődött büz elől a szabadba menekülni. A mult szerdán szemtanúi voltunk, hogy Nagy Bányáról érkezett uri emberek kénytelenek voltak vacsorájukat a Perronon elkölteni, mert odabent egy talpalatnyi hely sem volt. Az étterem, mint mondtuk, II. oszt. váróterem is, aki nem érkezik és II. oszt. jegye sincs, annak ott semmi helye Szatmár város jó hírneve érdekében. Ugy az állomásfőnöknek, mint a rendőrségnek fel hívjuk a figyelmét ezen fonákságra, hogy a toladóktól mentsek meg azokat, akiket ez a hely tulajdonképen megillet.

Megjutalmazott tanítók. A Magyar Földhitelintézet a gyümölcsfatermesztéssel foglalkozó és ezt oktató tanítók számára érdemeik elismerésül 2500 frtot utalt ki 21 jutalomdíjra. Ezek közül egy 200 frtos díjat Csajkovich Károly viski tanítónak, 100 frtos. díjakat pedig a többi közt Szabó Auxentius felső-sugatagi, Csighy Sándor nagydobronyi (Bereg m.), ifj. Pazuchanics György dubrókai (Ung m.) tanítóknak ítelt oda az erre kiküldött bizottság.

Tizezer koronás nyereség. Kultsár Ignác, helybeli órásnak beütött a szerencse az osztálysorsjáték decemberi húzásán. Tizezer koronát nyert.

Huszonöt éves jubileumát tartja, — mint lapunk mult számában említettük, — a halmi kaszinó e hó 18.-án. Az ünnepség az állami iskola termében diszközgyűléssel veszi kezdetét délután 5 órakor, melynek programja a következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. A Casinó-Egylet története. Irta és felolvasta: Zoltáni Károly titkár. 3. Ünnepi beszéd. Tartja György Endre akadémiai tag, a casinó dísztagja. 4. Szavalt. Varga Károly ref. lelkész. 5. Befejezés. Gyűlés után a kaszinó helyiségében bankett lesz, egy teríték ára borral 1 frt 30 kr.

A szatmárnémetii „Torna-egyesület” tagjai f. hó 11-én ismerkedési estélyt tartottak a társaskör üvegtermében. Körülbelül 30-an lehettek jelen, mind megannyi aczélizmu athléta. Az első pohárköszöntőt Hérmán Mihály polgármester mondta, szépen fejtegetve, hogy mily fontos szerepe van a nemzetek életében az ép, egészséges szervezet-

nek s hogy a mai túlfeszített szellemi munka közepette mennyire szükség van a test-edzésre. Bakesy Domokos és Unger J. mondtak még lendületes toasztokat. A kedélyes mulatság a hajnali órákban ért véget.

Meghívó. A „szatmári katolikus legényegyesület” a „Czezil“-ének-egylettel együttesen f. évi december hó 19-én, vasárnap a Czezil-egylet hangverseny termében (Széchenyi-utca) ingyenes felolvasó-estélyt rendez. A kiadott program igen kellemes estét ígér egy a változatosságnál fogva, mint a szereplő egyéniségekre való tekintettel.

Az iparhatósági megbízottak választása. Az elsőfoku iparhatósághoz megválasztottak: Vári Ede, Kondor Sándor, Véber János, Feuszthuber János, Kovács Gábor, Puskás Károly, Mónus József, Klein Ignác, Horvát István, Komka Alajos, Móriéz János, Görömbői János, Cserepes Károly, Nagy József, Markos György, Gyulai Antal, Einhorn Márton, Róth Gyula, Megyesi Sándor, Bagaméri Géza. A szolgabírói hivatal mellé megválasztottak: Katona Imre, Mónus István, Garda Lajos, Balla István, Kolozsvári Lajos, Kerti Imre, Horváth József, Glózer János, Angyalosi József, Vajnay Lajos, Keresztesi Sándor, Jelenik János, Mihálka Demeter, Polgári József, Jónás Lajos, Fezekas István, Szentiványi Gáspár, Vokla Sándor, Nyisztor János, Szabó Károly.

Adomány. Klein Simon, budapesti kereskedő a nőegyesület árvaházának 5 maradék ruhaszövetet, 1 felöltőt, 24 drb. gyermek zsebkendőt, 4 drb. szoknyát, 5 méter maradék szövetet, 4 drb. téli alsó öltönyt, 5 női téli kendőt, 21 pár női harisnyát ajándékozott. A jótékonyt a nőegylet választmányja levélben köszönte meg.

Birtokcsere. Bakó Lajos ügyvéd esztróci birtokát cserébe adta egy budapesti házáért, a szatmárhegyit egy másik egyemeletes házáért. A két bérház évi jövedelme 14—15 ezer forint.

A posta és távirtda épületét hatóságilag ki akarják üritetni. A város úgy a keresk. miniszterhez, mint a postaigazgatósághoz már több alkalommal tett felterjesztést azon egészségügyi szempontból tarthatatlan viszonyok miatt, melyeknek e helyiségekben úgy a hivatalos személyek, mint a közönség ki van téve.

nok, mely önzetlen és az az egyetlen kényur, akinek mindenki szívesen lesz rabszolgája. Hiába! A magas hegyek járása meghozza az étvágyat, melyet otthon a szellemi munka alaposan tönkre tesz. S éppen az ut végén javul az étvágy, a midőn lapul a tárcza. Pedig logikusabb volna ennek az aránynak az ellenkezője. De hát ennek is örvendünk kell, mert annyit ér az ember a munkára, amennyit az étvágya ér.

A Rainer-menedékháznál érdekes volt szemlélni, miként szerelődött föl egy kis expedíció, melyet két merész turista szervezett a hótakarta hegyek meredélyein végig a Tauern egyik magas csucsára. Két alpesi vezető volt kíséretükben; három napra vittek magukkal élelmi szert. A hó hátán borszesz-lampával melegítik a kész kávé és főznek théát. A folszerelésnek egyik lényeges alkotó része egy hosszú kötél, melyet a meredélyeken 10—10 m. távolságra fog minden tagja az expedíciónak, hogy egy embernek esetleges zuhanása a veszélyes ormokon maga után ne rántsa a többit. — Szép dolog a vállalkozás, de csak módjával.

A szép Kaprun-völgyön visszamenőben hölgyeink egyike a völgynek azon pontjairól, melyek mélyebb benyomást gyakoroltak a lélekre, gondosan szedegette s gyűjtötte az em-

léktárgyakat, már t. i. olyanokat, amelyeket itt találhatott. S mert itt semmi egyéb mint: jég, kő és gyopár, hát hozott még a jégből is, addig természetesen, míg a kezében jég maradt. A kövekből pedig annyit összegyűjtött, hogy mindnyájunk zsebébe jutott egy-két darab szép példány, melyekből ő majd otthon megépíti szobájában az emlékvárat a kies Alpokra. — Milyen véletlenül támad az ember szívében egy kis nyílás, melyen át betekinthez a titkos műhelybe, a lélekbe. A kövek iránt is tud ő szeretetet érezni. Mit tenne még a gyermekeivel, ha adott volna neki az Isten? A köveknek ez a szeretete mily fogékonyságot árul el a természet szépségei iránt, ahonnan ezeket az életelen tárgyakat összeszedte? Szerencsés, aki a nagy természetben találja fel gyönyörét, mert az sohasem csalja meg. Most már értem: honnan van az a poetikus hajlama. A természetben az Isten nagy gondolatai vannak megtestesítve. Aki abból a nagy könyvből olvasni tud, a melyet Isten csodás keze irt meg, minden lapján kiaknázhatatlan tartalommal, annak a szelleme nagyon sok eszmével telik meg; annak dalra fakad az ajka és formás sorokba öntődik ki érzelmes szíve.

Ismét Zell am See-ban vagyunk. Este a hold világánál a tó fodros felületén ingott ve-

lünk csolnakunk. A tó tükrében visszaverődve fényltek a parton épült elegans szállók megszámlálhatlan világító lángjai. Szemeink a hómezőket keresték, lelkünk a gletscherekkel volt még mindig betelve. A hótakarta magas csucsközött sétálgató holdvilág a maga ezüstös palástjában olyan képet nyújtott, mintha az éj ezen királynéja családi tűzhelyére tért volna be övéivel csevegni. — Szép vagy te, oh természet, hiuskodás nélkül; jó vagy dicsekvés nélkül; nagy vagy, erőfeszítés nélkül; mindeneket kielégítesz, nem várva hálát; nem vonod meg attól sem adományodat, aki botorul eltiporja áldásodat, Az Isten nagy műve vagy te, azért elvezeted a gonjalkozó embert az Istenhez.

Másnap idejében indultunk a tóparti városból, hogy még napfény mellett haladhassunk át a híres Gesaeuse hegyi vasut-vonalon. Atmond mellett egy tábla hirdeti: „Gesaeuse — Eingang.” Mintha figyelmeztetni akarná a turistát, hogy itt nyisd ki a szemedet, mert ilyen szépségű vonalat sehol sem találsz. A vegetatio minden árnyalatával ékeskedő, óriási hegyláncolatok aljában, visszhangozott dübörgéssel robot a vonat; fent a kopár szikla-tömbök meredeznek; lejjebb az erdőborította hegyoldalak gyönyörködtenek, lent a mélységben a megdagadt folyó zuhog szilaj rohanásával szir,

Miután a lépéseknek semmi eredményök nem lett, a tisztí főorvos előterjesztésére a közegészségügyi bizottság azon javaslatot terjesztette a tanács elé, hogy a nevezett helyiségek kiürítésére az I. foku közegészségügyi hatóság hívassék fel.

A fűrészgyár telepnek a m. kir. államvasutakkal leendő összeköttetését a miniszter jóváhagyta, így semmi akadály többé, hogy a kiépítés a közigazg. bejárás alkalmával létrejött megállapodások szerint minél előbb kezdetét vegye.

A honvéd zenekar a hó 20-án érkezik városunkba s a régi törvényszéki épületben nyereideiglenesen elhelyezést. Közönségünk bizonyára örömmel fogadja az érkezőket, mert többször volt alkalma a zenekar precíz játékáról meggyőződést szereznie.

Rosz szellem. Városunkban egy idő óta divatba jött a szellemidézés. Avatottak és avatatlanok regeszerü dolgokkal ámitják magokat és a kompánia tagjait. Helylyel-közzel néhol az éjjeli órákban dörömböléseket is hallanak, melyeket valószínűleg valamely megzavart szellem vaskos lábnyomai idézhetnek elő. Ilyen dörömbölést hallott a mult éjjel *Molnár József* háztulajdonos, s azért kerül most az ügyészség kezébe. Az ő házában van a Wesse-lényi utczán *Berky Ilonának* kis szatócsüzlete. A véletlenül éjjel ott czirkáló rendőrök látják, hogy az üzletben világosság van. Kiváncsiak voltak reá, hogy mi dolog lehet ez, s nagy meglepetésükre ott találják *Molnár Józsefet*, a házigazdát, amint szemlét tart a portékák felett. Midőn vallatóra fogták, azzal mentegőtödzött, hogy dörömbözést hallott, azért „nyitott be” — álkulesal. Persze a rendőrség nem adott hitelt e mesének, s áttette az ügyet a kir. ügyészséghez.

„Hangulatok” lesz a czime Bartha Miklós könyvének, mely a könyvpiaczen karácsonykor fog megjelenni. Ez a könyv negyven darab prózában irt költeményt foglal magában ily czimek alatt: *Virrasztás, A nő, Könyvelműség, Császár győz, Ósapánk, Biróság előtt, Ki a hibás, Az árva, Tapasztalás, Verőfény, Telen, A magának való, Jutalom, Vigasz, A holnap, A szerencsétlen, A halál, Megváltás, Templomban, A költő sorsa, A költő hivatala, Elvzés, Pásztorház, Emlékezet, Otthon, Földéleten, Az árnyék* stb. A ki Bartha vezércikkeit ismeri, az fogalmat alkothat magának arról, hogy mily nyelvvezettel, mily szingazdag festéssel és mily elragadó fantáziával vannak megírva ezek a költemények. A közönség körében szokatlan érdeklődést keltett az a hír, hogy Barthától szépirodalmi dolgozatok jelennek meg a könyvpiaczen. Barthát a „Magyarország” szerkesztősége bírtá reá könyvének kiadására, s a „Magyarország” most azzal kedveskedik olvasóinak

hogy *Bartha* könyvét diszes kiállításban karácsonyi és ujévi ajándécul előfizetőinek ingyen fogja megküldeni. A könyvet mindenki megkaphatja, a ki a „Magyarország”-ra egy negyedévre előfizet. Az előfizetési díj (3 frt. 50 kr.) bármikor beküldhető ily czim alatt: „Magyarország” kiadóhivatala, Budapest, Sándor u. 2. Bartha művének bolti ára 2 frt lesz és külön is megrendelhető a „Magyarország” kiadóhivatalában.

A „Magyarország” politikai napilap ez idő szerint a legjobban szerkesztett lap az országban. Legelső rangú íróink és publicistáink ma kétségtelenül a Magyarországra irnak. Első sorban *Bartha* Miklós, az országnak ma legragyogóbb tollú publicistája, továbbá *Pázmándy Dénes, Hock János*, maga a főszerkesztő *Holló Lajos, Hentaller Lajos, Inczedy László* stb. napról napra a legelénkebbé és legelevenebbé teszik a magysr olvasóközönségnek ezt a kiválóan kedvelt lapját. A *Magyarországban* jelennek meg azonkívül *Móra Istvannak* ország-szerté feltűnést keltő tárczái. Ugy, hogy a ki eleve jól értesült és igazán első rangú hírlapot akar olvasni, az bátran a Magyarországhoz fordulhat. A „Magyarország”-ot nemcsak nemes, előkelő hangja, egyenes, nemzeti iránya és minden tekintetben hozzáférhetlensége teszi a magyar olvasó közönség előtt becsessé, hanem az is, hogy a család minden tagjának nyujt kellemes szórakozást. Tárczái, regényei, eleven hirei, párizsi divat levelei stb. a legkedvesebb olvasmányt képezik. A *Magyarország* az éjjeli postával küldetik szét, úgy hogy reggel már az ország leglátvolabbi részében is ott van. Mily előny ez a hivatalnoknak, földbirtokosnak, kereskedőnek, iparosnak és minden intelligens embernek, hogy más lapokat megelőzőleg olvashatja már reggel mindazt, a mi az országban és külföldön történik. Az országgyűlést, a hivatalos közléseket, a bel és külföldi tőzsdéi zárlatokat, szóval mindazt, ami nemcsak érdekes, de az illetőnek állására és üzletére nézve is nagy befolyással van. Tudjuk, hogy mily előnyösen használják fel egyesek, ha valaki egy nappal, vagy fél nappal el van maradva az eseményektől. A ki ma egy fontos hírt előbb tud meg, az mérhetetlen előnyben van a többiek felett. A „Magyarország” mindenkire nézve lehetővé teszi ezt a korai s megbízható értesülést. Ez biztosította a *Magyarország* részér: azt az óriási elterjedést, a minek ma örvend. A „Magyarország”-ra legczélszerűbb postautalványon előfizetni akár egy óra (1 frt 20 kr.), akár egy negyedévre 3 frt. 50 kr.) Czím: *Magyarország kiadóhivatala Budapest, Sándor u. 2.* A félévi előfizetési díj 7 frt, az egész évre 14 frt.

Felette érdekes és hasznos az *egyforintos áruház* osztály megtekintése *Weisz Albert* üvegáru üzletében. Ezen üzletág városunkban még egészen új, de általánosan ismeretes, hogy a fővárosban mily óriási népszerűségnek örvend.

tes medrében. Minden perczen más panorama bukkan elő a változatos formájú hegyláncolatból. Majd a rovátkolt, csipkés hegygerinczen, mint óriási bástya-falakon, siklik át tekintetünk; majd a szürkés kupolák és kopasz gulákon, mint a merev, hideg fönység jelképein akad meg a szemünk. Egymást váltják föl az égbe tornyosuló ormok és szédítő mélységek. Egyszerre látjuk a rémitő föniséget és a szende kellemet, a rideg kopárságot és a buja termékenységet. És ezen változatos képü hegyláncolatban szélséyesen szaladgál a vonat. Neki megy a szembe meredő sziklának, majd jobbra kanyarodik és egy alagutban vész el, hogy újabb hegyalakulások ejtsenek bámulatba. Hieflaunál végződik a Gesaeuse. De tovább is nagyon érdekes az utvonal. Eisenerztől Erzbergig fogas kerekű lokomotív hátulról tolja a magas hegyre kapaszkodó vonatot; szédítő magasságban, mint a milyen a szatmári székes-gház tornya, halad a vonat a patakok fölött egész Pribichl-ig. Innen lefelé is fogas kerekű mozdító visz, hogy a meredek lejtőn való sebesedést fekezze. Gyönyörű ut, a mely után a Semmering, melyet 1885-ben ugyancsak megbámultam, most elvesztette elragadó hatását.

Akit utja az alpok közé visz, az ne mulasztza el a Gesaeuse-t. A mi társaságunk

legalább hálával gondolt azon előkelő szatmári férfira, aki figyelmünket felhívta erre a gyönyörű utvonalra. Hanem ha eljutok még egyszer oda, kocsin fogom az utat megtenni, mert a rohanó vonattal átsiklunk a szépségeken. Az is nagyon megszívlelni való dolog a turistára nézve, hogy kicsi kézi podgyászsal utazék. Gyönyörködik az ember szeme ez utban, de a karja megszenved, ha erősebb podgyász van, mert erre nem találtunk málhahordókat. Zell am Seetől Eisenerzig körülbelől tizszer kellett a vasuti vonaloknak sok kereszteződése következtében átszállanunk. Ha pedig nincs körjegy, akkor meg éppen kinlódás az ut, mert minden átszállásnál új jegyről is kell gondoskodni. Bischofshofen-től a Gesaeuse-ig négyszer kell jegyet váltani annak, akinek kör utazási jegye nincs. Itt lehetett igazán érezni a társaságban való utazásnak értékét, mert megosztott a gond, a figyelem és a fáradság.

Mikor Dévényenél robogott a vonat, édes érzet szállotta meg lelkemet, hogy ismét a hazai földön vagyunk. Nem csillognak ugyan itt szemünkbe a hópalástos csucok, mint az Alpokon, de ez a mi hazánk. Az eszkimó is ragaszkodik a maga rideg földjéhez. Hát nekünk hogyne volna kedves a magyar kanaán? Aztán hol van még egy ezeréves haz, mint a

Színház.

Az elmúlt hét négy érdekes darabjáról referálhatunk: 2 premiére, egy classikus vigjáték és egy jutalomjátékról. Az egyik premiére frivol bohózat; a czime „*Csalj meg étes*”, az írója Bisson. Szatírának nevezte a darabot a fővárosi kritika, pedig nem az, mert írójának nincs erkölcsi komolysága, s nem tudja éreztetni, hogy gunyol. Bisson nem is akar gunyolni, hanem mulattatni, még pedig a jó izlés és a morál rovására. Nincs egy igaz motívuma, egy józan alakja az egész vigjátéknak. Már az I. felvonásban egy esomó valószínűtlenséget kell elfogadnunk, hogy a többi valószínűtlenségeken föl ne akadjunk. Ha azután ezek mellett nem kárpótol leleményessége, motívumainak gazdagsága, dialogjának gyorsasága, azt hiszem eléggé érthető, annál is inkább, mert épen a tulajdonságok nem jutottak az előadásban érvényre. Legkiválóbb alakítás volt *Szatmári L.* irodavezetője. *Szatmári A.* Rataboulja nem előgittet ki; nem sokat csinált szerepből; a levelet is, mely a darab fordulópontja, nem a zsebéből vette elő, hanem a háziur asztaláról. *Halmái Montbizotja* és *Déri Bernardonja* sikerültek. *Florestino* szerepét *Lipcei J.* játszotta, elég jól.

A másik premiére Varney operettje: „*A két asszony*”. Tárgya egy romantikus kísértethistóriából van véve, melyet a librettisták frivol bohózáttá alakítottak át. Vidámság, életöröm és ábránd hangzik fölének dallamaiból, melyek kellemesen váltakozva élő guirlandként futják körül a vaskos szöveget. A mű nem sokat kíván az előadótól. Legjobbban töltötte ki szerepét *Halmayné* (Jolánd), kinek játékában mérték, énekében correctnesség uralkodott. *Szekula S.* énekezős játékka oly kerek egészzé forrott össze Teréz kedélyes szerepében, hogy azt taglalni felesleges. *Lipcei J.* Marioll hálás feladatát naiv kedélyeskedéssel oldotta meg. *Tiszai bárója* s *Szatmári A.* kocsmárosa kitünő volt. *Sárközi* is dícséretet érdemel Pierre alakításáért, csak az a kár, hogy a genre-szerű szerephez illő, könnyű, fesztelen kifejezőmódot nem találta el.

Följegyzésre méltó, hogy Dumas remek vigjátéka: „*A nők barátja*”, mely minden évben üres, vagy fél ház előtt adatott Szatmáron, az idén telt házat hozott össze. Meg is érdemli az érdeklődést ez a darab, melyben Dumas a különféle természetek mesteri ve gyűjtéséből oly érdekes világot teremt. Élénk szellemében, mint gyujtópontban, találkoznak azok az érdekes alakok, kikkel egészen érdektelen meséjét szövi. Ez alakok némelyike elnagyolt, nem elég határozott, de egyikük sem unalmas, egyikük sem köznapi, a főszemélyre pedig, ki éles, de nem bántó szatírával mutatja be nekünk a nő világot, az asszonytörvényt, a tuffinomult civilizáció önzését, — reányomta Dumas szelleme előkelőségének helyegét. És ezek az alakok olyan nyelven diskurálnak, mely a színirodalomban csaknem versenytárs nélkül áll. Semmi sallang, mégis csupa ékesség, semmi bombaszó, mégis csupa ragyogás, semmi kirívó hatást kereső élez, de csupa esprit. Csoda-e aztán, ha minden gyengesége, minden hibája, minden homályossága daczára szívűből tapsolunk a műremeknek. A czimszerepet *Halmaitól* láttuk; beszédje egyszerű, sima, keresetlen, egyszerű a társalgás igazi nyelve volt. *Kápolnay* mint *Simrosen* remekül játszott; szerepének sajátosos bájta s valami bizarr varázst kölcsönzött, melybe azonban itt-ott egy kis affectatio is vegyült. *Dérinek* vannak igen jó szerepei, de szoralmost ne játszassanak vele *Réisz L.* és *Tordai* halványabbak voltak szerepüknel. *Szatmári A.* mint *Leverdet* kitünően játszott, nemkülönbön *Várfalcy* a bakfis szerepében, míg *Kis J.* nak valamivel több élénkség igen jól állott volna.

mi hazánk? Hol öntözte annyi honfivér a földet, mint a miénket? Talán a sok rózsza, mely hazánk földjén virit, a kiomlott sok vértől festődik oly szép pirosra? Ha nem is oly csábos hazánknak a külseje, mint a külföldé, de annál nemesebb az ő lelke, annál lángolóbb az ő szíve, annál érzőbb az ő karja.

A magyar székes fővárosban a „Krisztus a keresztfán és Jeruzsálem” című körkép a legmeghatóbb részét képezte utazási tapasztalataimnak, mert a legfönségesebb, legmegrázóbb drámát tükrözta vissza nagy művészi erővel.

Mielőtt letenném tollamat, hálás köszönetet mondok az én orvos barátomnak és az ő nejének azért, hogy engem ezen tapasztalatokban gazdag utazás részesévé tenni sziveskedtek és lekötelező figyelmökkel elhalmozta, nem különben a többi hölgynek tapasztalt jó-ságukért. Meleg köszönet illeti meg a társaság Benjaminját, a göttingai egyetemről szünidőre haza került ifju szobatársamat, a kiben a nagyvilági otthonosság szeretetre méltóan párosult a szerénység és előzékenységgel.

Dr. S. F.

Vidék.

Nagy-Károly, decz. 13.

A piaristák ünnepe. Kedden, szerdán, esütörtökön ülték meg a helybeli kegyesrendiek 300 éves jubileumát. A főünnepen, decz. 8-án *Palczér* Ernő tartotta a sz. beszédet a főtemplomban, a gymnaziumban pedig *Hám* József igazgató esetezte a nagy alapító érdemeit az ifjuság és a gymn. örömmünnepe szép számmal összesereglett közönség előtt. A 136 frt. bevétel a kiadások levonásával szegény gyermekek karácsony-ünnepi felruházására fog fordíttatni. Másnap ebéd volt a kegyesrendiek társházában, hol *Palczér* házfőan.-károlyi piaristaházalapításának és fentartásának 3 főtenyezőjét: a kegyurat, a püspököt és a rendfőt, illetőleg azok elődeit éltette. *Debreczeni* polgármester a város köszönetét tolmácsolta. *Ilosvay* megyei főjegyző a házfőre emelte poharát, *Asztalos* ref. lelkész a gymn. igazgatóra, *Boros* J. luth. lelkész a nagykárolyi tanácsra, *Pazuchanics* gör. kath. lelkész a tanító-tagokra. *Serly* dr. volt piarista tanáira, kik 50 évvel ezelőtt tanítottak. Szép köszöntőt mondott *Kosztka* Ignác esperes a nagykárolyi plébánia 20 év óta dicséretesen működő vezetőjére, a kegyesrendi rektorra, *Hám* József pedig a polgármesterre mondott rövid, hatásos tósztot. Végül *Palczér* E. felköszöntötte a róm. kath. hitközség világi elnökét, *Cserenyák* Antalt. A városi közgyűlés jegyzőkönyvben öröklítette meg halálját a rend iránt és erről átiratban értesítette a házfőt. Ugyancsak hozzá intézték többen a nagy-károlyi ház volt tanítványai közül gratuláló és hálálkodó leveleiket.

A főispán fogadtatása a hét szombatján lesz. beiktatása vasárnap. A vasutnál az alispán és a polgármester fogadják. Vasárnap *ünnepi misével* kezdik a beiktatás ünnepét. Utánna 11 órakor közgyűlés lesz, melynek végeztével a főispán a küldöttségeket fogadja. D. u. 2 órakor ebéd a megye nagytermében. (Egy teríték 3 frt, jelenkezés alispánnál).

Közigazgatási gyűlés. A megye közigazg. bizottsága a hó 10-én ülést tartott, melyen az efféle ülések unalmas menetétől eltérőleg érdekes eset is fordul elő. *Illosvay* főszolgabíró eljárását kritizálták *Kántor*-Jánosiban. Ki ölte meg azt a szegény napszámot, ki nem, ahhoz semmi közünk, de a esendőséggel való kormányzást kikérjük magunknak. Egyszer *Laczfaluban* a búesusokat kergetik szét a esendőrök, másszor népgyűlést tartani akaró szegény embereket ugrasztanak széljel zsandárokkal. Meglátszik, hogy *Bánffy* és *Perczel* a miniszterek. Azokat utánozzák a megyékben is.

Szerencsétlenség. A kis *Kudlagyerek*, a polgári kaszinó vendéglősenek 6 éves fia igen szerette a lovakat s legnagyobb öröme volt, midőn a kocsis ölbe kapta s elvitte magával kocsikázni. Szerdán este szintén elvitte — vissza nem hozta többé, mert mindketten a *Genes* melletti árokban lelték halálukat. A ló akár ijedségtől, akár a kantár félrerántása vagy más ok miatt hirtelen félreugrott s a szekér kocsisostól és gyermekestől az árokba fordult s a kis *Kudla* fiut a kocsisal együtt az iszapba nyomta, hol szegények segítség hiányában vízbefuladtak. A városban általános a részvét a derék család iránt, mely udvariasságával és üzleti ügyességével mindenki becsülését kivívta magának.

A debreczeni első takarékpénztár

jelzálogi bekebelezés mellett, hosszú lejáratu

törlesztéses

kölcsönöket ad

4 1/2 % kamatu záloglevelei alapján földbirtokra, állandó bérjövödelmet biztosító, kész vagy építés alatt levő városi házakra, ugy-szintén

községi kölcsönöket

törvényhatóságok, városok, egyházközségek részére, továbbá ajánlkozik:

ugy saját, mint más pénztintézet vagy közpénztár magasabb kamatu jelzálog kölcsöneinek törlesztéses kölcsönné átváltoztatására (Conversiójára.)

Ily conversiók az 1895. évi L. t. cz. értelmében részben bélyeg és illetékmenteséget élveznek.

Minden a kölcsönökre vonatkozó felvilágosítást készséggel nyújt

a debreczeni első takarékpénztár igazgatósága.

Saját készítményü fehérnemüim az ezredéves kiállitáson milleniumi éremmel kitüntetve.

NAGY KARÁCSONYI OCCASIO-ELADÁS PÁSKUJ IMRE

„HAZAI IPARCSARNOKÁ“-BAN.

A mélyen leszállított, de szabott árak mellett — esakis a raktáron levő szolid áruk kerülnek eladásra; mindenféle czikkekből u. m.: selymek, szövetek, barchettek, kartonok, zepfirek, batistok s több más áruk oly rendkívüli olcsó árban, hogy a nagyérdemü közönség karácsonyi szükségletét a leghasznosabb tárgyakkól nálam szerezheti be, melyről személyes meggyőződést szerezhetni.

Ugyanez alkalommal ajánlom valódi szépeességi len- és pamut vásznaimat, damaszt asztal és ágynemüimet, valamint saját készítményü fehérnemüimet s kész

MENYASSZONYI KELENGYÉT,

mely a legszolidabb kivitelben és **jutányos árban** a legrövidebb idő alatt előállitható.

A nagyérdemü közönség becses pártfogását kérve, vagyok

kész szolgálattal

PÁSKUJ IMRE.

Keztyük, muffok, gallérok és sapkák.

Gyapju takarók és szőnyegekben, pokróczokban nagy raktár.

Kassai téli köböt alsó ruhák és harisnyák.

ORGONA-ÉPÍTÉSI MŰINTÉZET

Rieger testvérek

Budapest, Garay-utca 48.

Rieger testvérek Jägerndorfi (Osztr. Szil.) es. és kir. udvari orgona-gyárának fiókja. Legolcsóbb árakon kiváló orgonákat szállítanak.

A czég 23 évi fennállása óta

540 új orgonát

épített, melyek közül **186** esik Magyarországra, a többi Norvégiába, Németországba, Romániába, Orosz, Olasz és Törökországba szállították.

Orgona-árjegyzékek

ingyen és bérmentve.

Magyarország legrégebb
egyházi szerek és zászlók
gyára.

Oberbauer Alajos utóda,

József főherceg es. és kir. fensége
és Klotild főhercegnő asszony ó es.
és kir. fensége udvari szállítója.

Gyár és raktár:

BUDAPEST,

Váci-utca 14. szám.

Alapított 1863-ban. Ötször kitüntetve.

Ajánlja:

miseruha és egyházi szerelvényekből dusan felszerelt nagy raktárát, mely bővelkedik **góth-, román és renaissance-stylü ruhákban**, valamint **ponti-fikáló szerekben**,

Egyházi és egyleti zászlókban, ércz- és faárúkban stb

Árjegyzékek és költségtervezetek díj- és bérmentesen küldetnek.

Oltáregyleti szállító

Csillárpetroleum literje 20 kr.

A téli idény beálltával ajánlom különösen a jobb közönség becses figyelmébe dusan felszerelt

üveg, porcellán- és lámpakereskedésemet,

melyet előnyös összeköttetésem folytán akképen rendeztem be, hogy bármely fővárosi üzlettel versenyképes vagyok.

legnagyobb választék Ditmár R. ebédlő szallon csilláros **lámpákból**, majolika és fém asztali, hálószoba lámpák eredeti gyári árban

Carlsbadi porcellán, angol fajansz és majolika kiházasítási készleteket az eddiginél jóval olcsóbb árban árusítom, mivel egy nagyobb porcellán-gyár ki-zárólagos elárúsítását megnyertem.

ajánlom továbbá alkalmi **ajándék és dísz tárgyait**, melyekből rendkívüli nagy raktárt tartok.

elvállalok **képekeretezéseket** a legfinomabb kivitelben, ajánlom a legjobb minőségű berndorff alpaca és cinaezél **evőeszközöimet**.

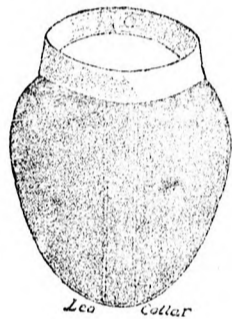
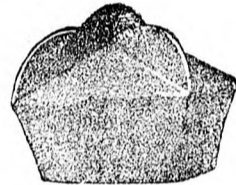
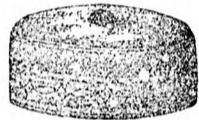
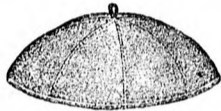
az itt említett tárgyakon kívül sok más használati dísz tárgyakkal szolgálhatok, melyeket minden versenyt kizáró olcsó árban árusítok, vidéki megrendeléseknél a csomagolás a legjobban lesz eszközölve.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kéri

Teljes tisztelettel

Gyóry Károly.

5 literenként házhoz szállítva.

Ruházati műterem
a főt. papság részére

a

„vörös kereszt“-hez

Kitüntetve: Bécs, Páris, London, Madrid, Brüssel
Boulogne, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Wallergasse I. Bécs, IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl az 1897-iki őszi és téli idényre:

papi-, rend- és világi

R·U·H·Á·K·A·T;

ugymint:

havelokok, felöltők, papi kabátok, egész öltözetek stb., **szertartási ruhák**, santonok, ezimádák, reverendák, talárok stb. **szigoruan egyházi előírás szerint.**

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapuciumok, egingulusok nagy választékban. Valamennyi készítmény a legjobb anyagból, tartós és díszes kivitelben. **Szövetek méterszáma** is eladatnak.

Egyházi szerek

végleges megrendelés után **olcsón** szállítanak.

Árjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve.